

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/35/2018
Identifikačné číslo spisu: 5014200308
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5014200308.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Soni Langovej v právnej veci sťažovateľa (predtým žalobcu): A. R. Y., bytom X. X, XX XXX P. R., Z. X., zast. JUDr. Ing. Zuzanou Kvakovou, advokátkou so sídlom v Žiline, J. M. Geromettu 146/1, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, za účasti: M. O. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. Xb/XX, XXX XX D. - D., Z. X., v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 8733-3/2014-BA zo dňa 28.01.2014, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21Scud/14/2014-117 zo dňa 26.07.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 21Scud/14/2014-117 zo dňa 26.07.2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 8733-3/2014-BA zo dňa 28.01.2014 z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Sťažovateľ má proti žalovanej právo na úplnú náhradu trov konania pred krajským súdom a na úplnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 21Scud/14/2014-117 zo dňa 26.07.2017 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovanej č. 8733-3/2014-BA zo dňa 28.01.2014. Týmto rozhodnutím žalovaná okrem formálnej zmeny textu prvostupňového rozhodnutia potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 700-0329/2011-23 z 12.09.2011, ktorým prvostupňový správny orgán rozhodol, že žalobcovi nevzniklo nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti dňom 09.04.2010.

2. Z obsahu predloženého administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobca bol prihlásený do sociálneho poistenia v Slovenskej republike od 09.04.2010 zamestnávateľom M. O. A. - GM CONSULTING, so sídlom Buková 22. Dňa 07.07.2011 vykonala Sociálna poisťovňa v sídle zamestnávateľa M. O. A. - GM CONSULTING kontrolu, ktorou však nebola preukázaná reálna činnosť zamestnancov zamestnávateľa, teda ani žalobcu.

3. V administratívnom spise žalovanej sa nachádza prípis poľskej inštitúcie ZUS z 10. októbra 2013 adresovaný Sociálnej poisťovni, v ktorom bolo uvedené: „Spoločne bolo dohodnuté, že Sociálna poisťovňa zašle ZUS list, v ktorom bude informovať, že 5 firiem (vrátane zamestnávateľa žalobcu, pozn. súdu) sú „poštovými schránkami“ a v nich zamestnané osoby v skutočnosti nevykonávajú zamestnanie na území Slovenskej republiky. Spoločne sme dohodli, že Vaše konania týkajúce sa odvolaní proti rozhodnutiam, ktoré vydali pobočky Sociálnej poisťovne budú prerušené. ZUS mal na základe Vami predložených informácií rozhodnúť o poľskom zákonodarstve. Žiadame Vás o vysvetlenie, či Vaše stanovisko obsiahnuté vo Vašom liste z 25.07.2013 znamená, že Ústredie Sociálnej poisťovne nepreruší konanie vo veci odvolaní proti rozhodnutiu a nebude čakať až ZUS rozhodne o poľskom zákonodarstve, ale na základe vlastných zistení potvrdí tie 1236 rozhodnutí, ktoré vydali pobočky Sociálnej poisťovne? Ak áno, tak rozumieme, že na základe doručených od Vás informácií o vstupe do platnosti rozhodnutí, ktoré vydali pobočky Sociálnej poisťovne, ZUS určí poľské zákonodarstvo na základe predpisov práva EÚ. Myslíme, že v prípade týchto 1236 osôb možno potvrdiť, že poľské zákonodarstvo bolo určené na základe spoločnej dohody Sociálnej poisťovne a ZUS. Podľa článku 16 ods. 4 nariadenia č. 987/2009 takto určené zákonodarstvo bude mať konečnú platnosť. Teda nie je potrebné, aby sme Vás informovali o rozhodnutiach ZUS vo veci určenia poľského zákonodarstva podľa článku 16 ods. 4 nariadenia č. 987/2009? Žiadame Vás o potvrdenie správnosti nášho usudzovania. Opätovne Vám ďakujeme za pomoc v tejto komplikovanej veci, žiadame Vás o Vaše stanovisko ohľadne nastolených nami problémov“.

4. Ďalej sa v administratívnom spise nachádza tiež prípis žalovanej z 10.12.2013 adresovaný poľskej inštitúcií sociálneho zabezpečenia ZUS, podľa ktorého „keďže riešenie situácie zamestnancov vyššie uvedených piatich zamestnávateľov prebieha už pomerne dlhé obdobie a Sociálna poisťovňa v rámci riešenia ich situácie je viazaná lehotami na vybavenie, pričom ich predlžovanie je s ohľadom na celkovú situáciu dlhšie nežiaduce, akceptujeme Váš návrh na uzatvorenie spoločnej dohody medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia ZUS v súlade s článkom 16 (4) 987/2009, v zmysle ktorej je v prípade týchto 1236 osôb určené poľské zákonodarstvo a takto určené zákonodarstvo má konečnú platnosť.“

5. Rozhodnutím č. 8733-3/2014-BA zo dňa 28.01.2014 žalovaná (okrem formálnej zmeny) potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 700-0329/2011-23 z 12.09.2011. Napadnuté rozhodnutie bolo odôvodnené kontrolou zo 07.07.2011, pričom žalovaná list ZUS z 10.10.2013 a list Sociálnej poisťovne z 10.12.2013 považovala za dohodu medzi Sociálnou poisťovňou a ZUS o určení poľského zákonodarstva pre žalobcu v súlade s čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia.

6. Krajský súd odôvodnil rozsudok tým, že žalobca v danom prípade nepreukázal reálny výkon činnosti zamestnanca u označeného zamestnávateľa. Bol povinný v konaní uniesť bremeno tvrdení a dôkazné bremeno a preukázať, aký konkrétny rozsah akej pracovnej činnosti pre zamestnávateľa reálne vykonával, čo sa však nestalo, keď nepredložil dôkazy spochybňujúce závery žalovanej zaznamenané v správe o kontrole zo 14.07.2011, ktorá bola jedným z podkladov vydania napadnutého rozhodnutia. Krajský súd dospel k záveru, že neboli splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu základného nariadenia - čl. 13 (3), nakoľko nebol preukázaný reálny súbeh činností žalobcu ako SZČO na území Poľskej republiky a zamestnanca na území Slovenskej republiky, keď nebolo preukázané, že žalobca vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátov tak, ako to predpokladá čl. 13 (3) základného nariadenia. Uvedené ustanovenia základného nariadenia predpokladajú skutočný, existujúci súbeh dvoch činností (zamestnanie a SZČO vykonávané v odlišných členských štátoch), len táto skutočnosť môže zakladať postup podľa základného nariadenia (čl. 13 (3)) a aplikáciu uplatniteľných právnych predpisov príslušného členského štátu (hlava II čl. 16 vykonávacieho nariadenia). Záver prvostupňového správneho orgánu a žalovanej, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy je preto súladný so zákonom, keďže § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. ako zákonnú podmienku vzniku povinného poistenia predpokladá existenciu statusu žalobcu ako zamestnanca v pracovnom pomere. Podanie a registrácia prihlášky FO do Sociálnej poisťovne však nie

je dôkazom o skutočnom (reálnom) vzniku pracovného pomeru žalobcu u zamestnávateľa. Krajský súd dospel k záveru, že žalobca podlieha výlučne právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva samostatne zárobkovú činnosť (čl. 11 (3) základného nariadenia).

7. Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas kasačnú sťažnosť z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Opakovane namietal, podľa jeho názoru neprimerané použitie čl. 11 ods. 2 písm. a) Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004. Trval na tom, že z dôvodu súbehu výkonu SZČO v Poľsku a zamestnanca na Slovensku sa voči nemu uplatňuje výlučne čl. 13 (3) základného nariadenia, čo však žalovaný nerešpektoval. Namietal tiež oprávnenie správnych orgánov prvého a druhého stupňa vôbec vydať rozhodnutie o nevzniknutí povinného poistenia sťažovateľa, nakoľko toto nie je v ich kompetencii. Mal za to, že napadnuté rozhodnutie žalovanej je predčasné, zistenie skutkového stavu je v rozpore s obsahom administratívneho spisu, pričom tento je neúplný a to s ohľadom na dohodu podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Krajskému súdu žalobca vytkol, že zákonným spôsobom nevyhodnotil jediný zákonným spôsobom a vôbec uskutočnený a získaný dôkaz - záznam v zmysle § 246 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý bol podkladom rozhodnutia. Namietal, že krajský súd nerešpektoval § 4 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a nad rámec zákona zbytočne polemizoval napriek tomu, že existencia právneho vzťahu zakladajúceho právo na pravidelný príjem je s poukazom na ustanovenia pracovnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a jeho zamestnávateľom nepochybná, či sťažovateľ vykonáva činnosť v zmysle pracovnej zmluvy, a čo táto činnosť fakticky obnáša. Sťažovateľ trval na tom, že predložil doklady preukazujúce reálny výkon jeho činnosti ako zamestnanca. Navrhol preto, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

8. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe uviedla, že žalobca nevzniesol také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie jej rozhodnutia a navrhla, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

9. Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). V zmysle § 491 ods. 1 SSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. V danom prípade tak bolo potrebné v konaní postupovať podľa ustanovení nového procesného predpisu.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ S. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s § 455 S. s. p. bez pojednávania, a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu bola podaná dôvodne, pričom dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej nie je v súlade so zákonom a je potrebné ho zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie.

11. Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

12. Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

13. Podľa čl. 1 základného nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

14. Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

15. Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

16. Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

17. Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

18. Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

19. Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

20. Podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo

b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

21. Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadrí pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

22. Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1 ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadanú inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

23. Podľa bodu 7 rozhodnutia A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa

uplatňuje toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

24. Podľa bodu 9 rozhodnutia A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

25. Podľa bodu 10 rozhodnutia A1 ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípadne aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

26. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

27. V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodný čl. 249 Zmluvy o Európskom spoločenstve) je nariadenie právnym aktom únie, majúcom všeobecnú platnosť, je záväzný vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch. Rovnako rozhodnutie je záväzný v celom rozsahu. Nariadenie je teda nástrojom unifikácie európskeho práva a rozhodnutím orgánu členského štátu, vrátane vnútroštátneho súdu, nie je možné vylúčiť jeho použitie pre konkrétny prípad.

28. Otázka, či sťažovateľ spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom posúdenia, na vykonanie ktorého je príslušná inštitúcia určená vykonávacím nariadením. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je o. i. aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia). Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by tak dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho táto osoba by podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenie, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 v spojení prípadne s rozhodnutím č. A 1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy.

29. Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia: institution of the place of residence, inštitúcia miesta bydliska, der Träger des Wohnorts), ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. V prejednávanej veci nebolo sporné, že bydlisko sťažovateľa je v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislatívy pre žalobkyňu je príslušná poľská inštitúcia ZUS.

30. Pokiaľ žalovaná poukazovala na to, že akceptovala návrh poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS zo dňa 10. októbra 2013 na uzatvorenie spoločnej dohody v súlade s článkom 16 (4) vykonávacieho nariadenia s tým, že sťažovateľovi bolo určené poľské zákonodarstvo s konečnou platnosťou, kasačný súd na tento argument prihliadnuť nemohol. Písomnosť, na ktorú žalovaná poukazuje, totižto atribúty určenia uplatniteľnej legislatívy (vo vzťahu k sťažovateľovi) na to príslušnou inštitúciou nespĺňa a to jednak pre svoju úplne všeobecnú formuláciu, nejednoznačnosť a neurčitost tak vo vzťahu k subjektom, na ktoré by sa mala potenciálne vzťahovať, ako aj vo vzťahu k neohraničenému časovému obdobiu, počas ktorého by sa mala poľská legislatíva pre tieto subjekty považovať za definitívne určenú. Z predloženého administratívneho spisu preto nemožno bez pochybností vyvodiť, či príslušná poľská inštitúcia uplatniteľnú legislatívu práve vo vzťahu k sťažovateľovi určila a ak áno, tak ktorú a na aké konkrétne obdobie. Z tohto dôvodu odvolací súd argument žalovanej, že dohoda o

uplatniteľnej legislatívne nemusí mať písomnú formu, za relevantný považovať nemohol a dospel k záveru, že otázka uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k pánovi A. R. Y. nebola vyriešená s konečnou platnosťou, hoci ide o otázku predbežnú a pre ďalší procesný postup správneho orgánu rozhodnú, nakoľko jedine v prípade, že by v stanovenom období (od 9. apríla 2010) za rozhodnú bola sťažovateľovi príslušnou poľskou inštitúciou určená slovenská legislatíva, výlučne vtedy, by bola daná právomoc žalovanej o (ne)existencii povinného poistenia sťažovateľa podľa slovenskej legislatívy rozhodovať. Žalovaná sa preto mylne domnieva, že nakoľko sťažovateľ podlieha poľskému zákonodarstvu, jej postup pri rozhodovaní v predmetnej veci bol správny.

31. K rovnakému záveru dospel aj Veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v uznesení sp. zn. 1Vs/1/2018 skonštatoval, že dohoda medzi inštitúciami dvoch alebo viacerých členských štátov Európskej únie podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia č. 987/2009 z 16.09.2009 musí byť určitá, čo do obsahu ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a súčasne musí byť zachytená v akomkoľvek formáte (napr. písomne, na elektronickom nosiči a pod.) a založená do spisu Sociálnej poisťovne.

32. Žalovaná tvrdiac, že sťažovateľovi bola dohodou určená poľská legislatíva, konala a rozhodovala o existencii povinného sociálneho poistenia podľa slovenskej legislatívy, pričom opomenula prioritne vyriešiť otázku svojej právomoci. Z písomnej komunikácie medzi ZUS a žalovanou pritom nie je ani zrejmé časové obdobie, počas ktorého bolo preukázané, že činnosť zamestnávateľov bola fiktívna. Nemožno teda tvrdiť, že na sťažovateľa sa vzťahuje poľské zákonodarstvo na základe dohody podľa § 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia.

33. Pokiaľ na základe vzájomnej koordinácie inštitúcie sociálneho zabezpečenia rozdielnych členských štátov EÚ určia príslušnú uplatniteľnú legislatívu jedného štátu dohodou, na sociálne poistenie dotknutej osoby sa bude aplikovať príslušná právna úprava štátu takto určená a dotknutá osoba bude podliehať pod právomoc štátu, ktorého legislatíva bola touto dohodou určená.

34. Definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu Európskej únie od určitého dátumu podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia alebo vzájomnou dohodou podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne ako inštitúcie podľa čl. 1 písm. p/ základného nariadenia na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve (Uznesenie Veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1Vs/1/2018).

35. Ak teda bola či bude právoplatne určená legislatíva Poľskej republiky, inštitúcia ZUS má právomoc konať vo veci sociálneho poistenia žalobcu podľa poľskej legislatívy a povinnosťou Sociálnej poisťovne bude podanie - prihlášku, ktorou sa začalo konanie, zaslať poľskej inštitúcii.

36. Vzhľadom na uvedené argumenty kasačný súd dospel k záveru, že rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané predčasne, vzhľadom k tomu, že nie je určitým spôsobom preukázaná existencia dohody o určení príslušnej legislatívy podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia a nie je zrejmá právomoc žalovanej na konanie vo veci sociálneho zabezpečenia a tiež je zmätočné, nakoľko žalovaná konala a rozhodovala podľa slovenskej legislatívy, hoci vychádzala z toho, že sťažovateľ v oblasti sociálneho poistenia podlieha poľskej legislatíve. Preto rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

37. V ďalšom konaní žalovaná bude postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaná právnym názorom kasačného súdu. Žalovaná vyčká na určenie uplatniteľnej legislatívy podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, prípadne využije postup podľa čl. 16 ods. 3 a 4 vykonávacieho nariadenia v spojení s rozhodnutím A1. V prípade určenia slovenskej legislatívy zrealizuje konanie podľa zákona č. 461/2003 Z. z. Ak však bude určená poľská legislatíva, postúpi prihlášku poľskej inštitúcii sociálneho zabezpečenia ZUS.

38. O náhrade trov konania pred krajským a aj kasačným súdom, kasačný súd rozhodol podľa § 467

ods. 1 a 2 v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že úspěšnému stěžovateli priznal ich plnú náhradu. 49.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.